

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ТА СІМ'ЯМИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ
В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна робота з дітьми та сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	1 / 1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу - підготовка компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі соціальної роботи та соціальної педагогіки, здатного до організації та здійснення соціальної роботи з дітьми та сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах, ознайомлення студентів з основними напрямками та формами роботи з дітьми у СЖО.

Завдання курсу:

- оволодіння механізмами виявлення осіб/сімей з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- засвоєння знань щодо соціальних послуг, їх видів; надання соціальних послуг відповідно до державних стандартів;
- формування умінь налагоджувати взаємодію суб'єктів, що надають соціальні послуги;
- засвоєння технологій надання інтегрованих соціальних послуг особам/сім'ям з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах в умовах ОТГ;
- уміти здійснювати заходи з налагодження дитячо-батьківських взаємин в сім'ях, що перебувають в СЖО.

Компетентності (мають співпадати з матрицею ОП)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Володіння навичками міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

Програмні результати навчання (мають співпадати з матрицею ОП)

ПРН 8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПРН 10. ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до

цінностей соціальної роботи.

ПРН 11. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Міжнародні та вітчизняні орієнтири соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми	знати: сутність поняття «складні життєві обставини»; ознаки сімей, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах; міжнародні та вітчизняні стандарти соціальної роботи із сім'ями з дітьми, що перебувають в СЖО; основні нормативно-правові та організаційні засади забезпечення прав дитини і підтримки сімей з дітьми в Україні.	тести, питання для обговорення
2.	Сутність та принципи сімейно орієнтованого підходу в соціальній роботі та соціальній педагогіці	знати: цінності сімейноорієнтованого підходу; особливості надання інтегрованих соціальних послуг; уміти: створювати умови забезпечення найкращих інтересів дитини; формувати батьківську компетентність; виявляти сім'ї з дітьми, які потребують підтримки, шляхом використання технології оцінки потреб дитини та її сім'ї.	питання для обговорення, укладання глосарію
3.	Виявлення сімей з дітьми, які потребують підтримки	знати: основних суб'єктів виявлення дітей, підлітків та сімей з дітьми, які мають ознаки перебування у складних життєвих обставинах; механізми виявлення та здійснення заходів щодо підтримки дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах; уміти: здійснювати заходи з раннього виявлення дітей, які мають ознаки перебування у складних життєвих обставинах; організувати підтримку дітей та сімей у СЖО.	питання для обговорення, тестові завдання,
4.	Оцінка потреб дитини та її сім'ї	знати: компоненти моделі оцінки потреб; основні ознаки вразливості, процедур і методів їх раннього виявлення; уміти: здійснювати оцінку потреб та ведення випадків сімей з дітьми, визначати необхідні стратегії втручання з урахуванням складності випадків.	питання для обговорення; аналіз ситуацій
5.	Ведення окремого складного випадку	знати: теоретичні та практичні особливості кейс-менеджменту	питання для обговорення;

		(ведення випадку); механізми міжвідомчої взаємодії у процесі прийняття рішень в найкращих інтересах дитини, надання спеціалізованих послуг залежно від виявлених потреб; уміти: залучати ресурси родини та громади до створення сприятливих умов для соціалізації дітей тощо.	ситуаційні завдання; складання плану ведення випадку
6.	Особливості здійснення соціально-педагогічної підтримки дітей та їх сімей залежно від чинників перебування в СЖО	знати: процедури, форми та методи партнерської співпраці з дитиною та її сім'єю; форми і методи взаємодії закладів освіти з сім'єю. уміти: здійснювати заходи з формування батьківської компетентності; проводити консультування дітей та їх батьків з питань покращення дитячо-батьківських взаємин.	тестові завдання; портфоліо форм та методів партнерської співпраці з дитиною та її сім'єю
7.	Види та форми влаштування дитини з ознаками СЖО в сім'ю.	знати: принципи встановлення статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування; уміти: визначати сімейну форму виховання дитини (усиновлення, встановлення опіки/піклування, передача до прийомної сім'ї/ ДБСТ), а в разі неможливості чи потреби в особливих послугах – тимчасово влаштувати до інтернатного закладу.	Питання для обговорення; тести; аналіз ситуацій.
8.	Ресурси та захисні фактори сім'ї (сильні сторони)	знати: можливості і ресурси кожного члена вразливої сім'ї; можливі етапи деградації сім'ї у випадку посилення впливу внутрішніх та зовнішніх чинників ризику та відсутності чи недостатності відповідних ресурсів та захисних факторів; уміти: заохочувати вразливу сім'ї до самооблізації, взаємопідтримки і внутрішньородинного вирішення проблем.	усне опитування; проблемні завдання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	20
Залік/	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські заняття		2		2		2		4		4		4						
Самостійна робота														12				
Індивідуальні завдання																20		
Залік																	50	
Всього за тиждень		2		2		2		4		4		8		8		20	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<p>1. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. К. : Науковий світ, 2016. 363 с.</p> <p>2. Безпалько О. В. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації. К. : Фенікс, 2017. 528 с</p> <p>3. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах URL: https://xn--80aagahqwyibe8an.com/minsotspolitiki-ukrain/nakaz-vid-31032016-318-pro-zatverdjenya-310472.html.</p> <p>4. Мороз О. М Зберегти сім'ю. Соціальна робота із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах : навч. посіб. К. : ЕКМО, 2008. 160 с.</p> <p>5. Петрович Ж. Діти у складних життєвих обставинах: соціально педагогічне забезпечення прав: монографія. Рівне: видавець О.Зень, 2010. 368 с.</p> <p>6. Пеша І. Соціальний супровід як форма комплексної соціальної допомоги. <i>Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.</i> 2013. № 11 (2). С. 193–199</p> <p>7. Постанова КМУ (2018) про «Порядок взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF?lang=en</p> <p>8. Постанова КМУ Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах (від 1 червня 2020 р. № 585). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text</p> <p>9. Рудяк В. О. Класифікація осіб, які потрапили у складні життєві обставини. <i>Актуальні проблеми держави і права</i> : зб. наук. пр. Вип. 86 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. С. 197-203.</p> <p>10. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями : посібник / автори-упоряд. А.Капська, Н.Олексюк, С.Калаур, З.Фалинська. Тернопіль: Астон, 2010. 304 с.</p> <p>11. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / Автори-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С.</p>	

Шапошнікова. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. 2017. 76 с.

12. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

13. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2017. 248 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Тимків Лідія Степанівна
Контактна інформація викладача	+380667808036 lidia.tvmkiv@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: чікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами

	<p>накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент має можливість отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно – Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p>

Викладач

Тимків Л.С.